

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Variarum Civitatum denominationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

memoria haberemus sanguinem, quem hodie pro nostra salute effudit Salvator. Nam sicut nobiles in fronte domus stemmata figunt; ita Deus in principio anni vult, ut Christi Sanguinem contemplemur, ne beneficia collata obliviscamur. Idem ibidem.

Amorem non modò humeris, & pedibus; sed etiam manibus, alatum nonnulli depingunt; quòd, secundum Plauti mentem, celerem oportet esse amatoris manum. Scribunt historici, Pyrrhum, Epiri regem, ut fari coepit, primam

omnium hanc vocem misisse: *volo*: imperiosi animi signum & imperata rigidè exacturi. Christus contra Hebr. 10. 7. *in capite libri scriptum est de me, ut faciam, Deus, voluntatem tuam*. Hac desumpsit Paulus ex Pl. 39. 7. 8. 9. Ubi additur: *Deus meus! volui, & legem tuam in medio cordis mei*. Ecce circumcisio; ecce titulus tibi; ecce nomen Iesu; ecce obedientia, ecce patiendi desiderium; quòd ultra differre non poterat amor patientissimus. Doultreman. l. 2. c. 2. de amore.

TITULUS. XV.

CIVITATES.

§. I.

Variarum Civitatum denominationes.

Hec est *Bethlehem*. Gen. 35. 19. id est, *domus panis*, à fertilitate, quæ ibi fuit post famem, quæ acciderat tempore Elimelech, ut habetur Ruth 1. 1. Sic Rachel Benjaminum; ita B. Virgo peperit Christum in Bethlehem, quasi suum Benoni, id est, virum dolorum. Ephrata Hebr. significat fertilem, fructiferam: est enim hic locus fertilis. Corn. hic. Adrichomius in descriptione terræ Sanctæ: Bethlehem, sita est in monte mediocriter alto. Terra subiecta rerum omnium copiâ multum præstat, vini potissimum; ut comparandum non sit, quod ex aliis Palæstinæ locis affertur. Iter verò, quod Ierosolymâ euntibus Bethlehem est, usque adeò sui amenitate, arboribus, hortis, odoratis herbis, transeuntes delectat; ut, si ad tam præclaram naturæ faciem cœlestis aliqua & digna Christianò, meditatio accedat; non jam in terris sibi esse videatur, sed in paradiso Christi Nativitatem, & incunabula, præsentibus oculis contueri. Idem Corn. in Mich. c. 5. 2. Scribit V. Beda l. de locis sanctis, c. 8., Borchardus, & alii: in Orientali angulo Bethlehem, esse rupem ipsi muro adjacentem, ab hominum turba, & oculis, semotam; in quo quoddam quasi naturale semiantrum est, quò, quasi stabulò, pro pecoribus utebantur; cujus exterior pars Nativitatis Christi fuisse dicitur locus. Ex hac rupe miraculosè scaturivisse fontem aquarum, eâ ipsâ nocte, quâ natus est Christus, eumque ad sua tempora duravisse, scribit Beda locò citatò; & ex eo Baronius. Ex Bethlehem prodire plures principes, & viri illustres. Primus fuit Abesam Judex, id est, princeps Israelis, *qui habuit triginta filios, & zoidem filias*. Judic. 12. 8. 9. Secundus Elimelech, maritus Noëmi. Ruth. 1. 2. cujus filio nupsit Ruth, & eò mortuò nupsit Booz, ex quo genuit Obed patrem Jesse; ex quo natus est David. Tertius David Rex; à quo tota familia regum Israel, & Juda, descendit, usque ad ultimum regem Sedeciam. Id. Cornelius ib.

Porrò Saul morabatur in extrema parte

Gabaa, &c. 1. Reg. 14. 2. Nobilis illa Hispaniæ civitas, regniq; caput, dicta est Granata, à malogranatorum copia, vel figura. Sic hic locus Hebraicè dictus est Remmon, à malogranatorum præstantia, & abundantia. Sic Jericho dicta est civitas palmarum, ob earum fertilitatem; pluresque aliæ civitates dictæ sunt Thamar, id est, palma, à palmetis, quibus abundant. Sic Bethel prius dicta est Luza à nucibus, corylis, & amygdalis Gen. 28. 19. Corn. hic.

Jericho, Jos. 2. 1. Olim urbs fuit magna, populosa: unde & suum regem habuit, ut patet v. 2. Sita in regione campestri, & pinguis; ibi balsamum præstantissimum, nusquam alibi Abundat rosetis, cannis mellis, palmetis; unde & civitas palmarum appellata est. Est typus Mundi, qui mutatur ut luna; odoratas delicias suas amatoribus exhibet; sed instar odorum evanescunt. Corn. hic.

Tempore Josue. 15. 15. *Cariath Sephor*, id est, urbs literarum, quasi diceret, Academia. Corn. in Gen. 25.

Sita est Susan, Esth. 1. 2. juxta Chosaspem fluvium locò amenissimò, ita dicta à liliorum feracitate, & copiâ, testè Athenæo l. 12. Porrò reges Persarum, Xenophon l. 8. hyemem Babylone transigunt, quæ regio calidissima est; ver Susis; æstatem Ecbatanis: & ideo neque hyemem sentiunt, neque æstatem. Corn. hic.

Susan à liliis dicta; Rhodus insula à rosa: quia habet speciem rosæ. Cornelius in Dan. 5.

Roma, si per singulas literas explicetur, idem est, quod Radix Omnium Malorum Avartitia. Id. ib.

Quasi palma exaltata sum in Cades. Eccl. 24. 18. Judæa abundat palmetis. Unde Vespasianus, de ea victa triumphans, nummum excudit, in quo Judæa capta sedens, mœrensque, & manus complodens; ipse verò astans juxta palmam visebatur. Hinc & Palmira urbs à Salomone ædificata, Hebr. dicta est Thamar, id est, palma. Corn. hic.

Damascus ex Hebr. dicitur *dam sac*, hoc est, *sanguinis*, id est, vini rubri *saccus*: optimò enim vinò abundat. Fuit caput, & regia Syriæ; tandem Pompeji tempore à Romanis capta. Circa

Circa annum 1400. Tamberlanes eam funditus delevit; & in trophaum tres ex calvariis caesorum turres summò ingeniò erectas reliquit. Corn. in Jer. 49. 24.

Surge, & vade in Niniven. Jon. 1. 2. Nive Hebr. idem est, quod *pulchra*, à radice nive, id est, species, pulchritudo. Ità S. Hieronym. 2. Idem est, quod habitata, frequens, plena populis, & domibus. Fuit urbs potentissima; in qua prima Assyriorum Monarchia sedem suam fixit, tenuitque mille annis, & amplius. Sita est ad Tigrim fluvium, teste Ptolomæo l. 6. c. 1. Corn. hic.

Metropolis Hispaniæ olim, *Mantua dicta*, à Mauris occupata Africanè vocata est *Madrit*, id est, mater scientiarum; regnorumque revolutiones, procellas, & turbines, spernit. Corn. in Jos. 15. 15.

Quæ urbs regis Hispaniæ igne est circumdata? Madritum; cujus muri ex silicibus constant. Corn. in Jer. 48.

Argentorum nomen *Strasburg* habet ab Attilâ Hunnorum rege; qui eam diripit, & moenibus dirutis, polydopolim edixit appellari; quòd multis viis accessibilis esset. Matthæus Tympius quest. Sympos.

Joannes Leo in descript. Africae l. 3. *Festam* Africae urbem dictam putat ex eo, quòd cum urbis fundamenta jacerentur, *ses*, id est, auri cumulus inventus sit.

§. II.

Civitates in orbe celebriores.

Decora, sicut Jerusalem. Cant. 6. 3. Laudatur à Jeremia Thr. 2. 15. *urbs perfecti decoris, gaudium universæ terræ.* Maximè autem tempore Salomonis erat laudatissima ab amplitudine, fortitudine, murorum; à divitiis: *tanta enim erat abundantia argenti, quantum lapidum.* 3. Reg. 10. 27. à moenibus, pace, annonæ copia, ab augustissimo templo. Lud. de Ponte hic l. 9. Exh. 1. §. 2. De Jerusalem pulchritudine ità censent Hebræi: decem pulchritudinis mensuræ in Mundum descenderunt; novem abstulit Jerusalem; unam universus Mundus.

Nunquid melior es Alexandria? Nahum 3. 8. Hæc urbs, cum Romanis paruit, pendebat plus tributorum singulis mensibus, quàm Jerusalem totò annò; & præter pecuniam, annonam quatuor mensium plebi Romanæ ministrabat. Fuit Alexandri M. opus, nomen, & bustum, emporium totius Ægypti vetustissimum. Urbs olim magnifica superbissimis ædificiis. Quam deinde ob cultum divinum isthic florentem, plebisque sanctimoniam, Paradisum Domini Veteres dixerunt; sicut Antiochiam Theopolim. Alexandrinos S. Marcus, à S. Petro eò missus, fide, & Religione Christianâ, imbuit per viginti annos, & pro ea ibidem Martyr occubuit. Insuper ipse Alexandria Ecclesiasticam Scholam instituit; cui doctissimi semper, & sanctissimi vi-

Polyant. Sacr. Tom. I.

ri præfuerunt, ut Pontenus, deinde Origenes. Origeni successit Heraclas, huic Dionysius Antiocheus, Didymus, S. Athanasius, Cyrillus, Theophylus, &c. Hic S. Hieron. S. Basil. S. Gregor. Naz. eruditi sunt. Denique Alexandrina fuit S. Catharina, quæ ibidem decollata lac pro sanguine fudisse fertur. Corn. hic.

Rome numeravit Publicus Victor 9780. magnifica palatia, domos privatas civium 46602. Paulus Aringus de Roma vetere, & nova. Tamerli aliunde queam Romam laudare, nempe à magnificentia, antiquitate; & à pulchritudine, à multitudine, à potentia, divitiis, & à rebus in bello fortiter gestis. Sed, relictis istis omnibus, ob id illâ beatâ prædico, quòd erga illos Paulus, dum viveret, adeò fuit benevolus, adeò illos amavit, coram dissevit, & postremò vitam apud eos finivit. Nec ità solum splendescit, quando radios suos sol ex sese demittit; quemadmodum Romanorum urbs duas illas lampades ubique terrarum effundens. S. Chrysof. l. 32. in ep. ad Rom.

Constantinopolis. O nova Roma! tantùm urbes omnes antecellens, quantum cælum terræ præstat. S. Greg. Naz. carn. ad Constantinopolitanos.

Babylon. Diodorus l. 3. ait: muros Babylonis adeò latos fuisse, ut per eas sex currus possent procedere. Urbs centum aereis portis claudabatur. Teste Aristotele l. 3. polit. c. 2. tanta fuit, ut urbe ab hostibus captâ per triduum incolæ alterius urbis partis eam captam esse non fessarent. Stengel t. 2. div. Judic. c. 53.

Cum Philippus II. Hispaniarum Rex vidisset *Ulissiponem*, dixit: est orbis in urbe. Sylv. in Acta 17.

Ulissipone civitas non ab ædificiis, sed ab inhabitantibus, admiranda redditur. S. Chrysof. hom. 4. in li.

Inhabitantium virtus, & pietas; hæc est dignitas, & ornatus, & tutela civitatis; ità ut, si hoc desit, omnium sit vilissima, licet infinitum ab Imperatore consequatur honorem. Mihi civitas non habens pios cives, omni villâ vilior est, & quâcunque speluncâ ignobilior. S. Chrysof. hom. 17. ad pop. Antioch.

Meacum urbs olim amplissima, quondam, ut ajunt, tectorum 180. millibus constabat; nunc, etsi magnâ parte everia, domorum millia amplius continet ducenta. S. Franc. Xav. Societati Goam lib. 3. Epistola 7.

Paguinum, & Nanquinum, tantæ urbes, quarum ambitum eques unò vix die, non comprehensit etiam suburbis, decurrat. Ex thesauro rer. Indic. P. Petri Janici l. 2. c. 19.